

Iz pedagoške teorije i prakse

UDK: 373.2
Stručni članak

Senka Marija Ivanušec

Zašto vrtić nazivamo zajednicom koja uči ?

Sažetak

Uloga ustanova ranog i predškolskog odgoja usmjerena je na potrebe suvremene obitelji i optimalnog razvoja djeteta. Svojim sadržajno raznolikim kurikulumom uz udovoljavanje potreba i interesa djeteta, pridonosi cjelokupnom razvoju i postizanju dobrobiti kod djece, time ustanove ranog i predškolskog odgoja postaju važno mjesto u odrastanju djeteta i prepoznate su kao važan čimbenik u zajednici.

U svakom vrtiću zajednici koja uči poticajno okruženje određuje smjer djetetova razmišljanja i kretanja, osvjetljava put djetetova učenja. U kreiranju vrtićkog okruženja treba početi od prirode učenja djeteta te učenja na prirodan način. Okruženje mora biti bogato i poticajno. Uloga odgajatelja u aktivnostima, izboru materijala i poticaja, usmjerena je na uvažavanje i podržavanje djetetova interesa. Odgajatelj potiče djecu na stvaranje, kreiranje i učenje, te time omogućava razvoj djetetovih potencijala. Za odgajatelja kao profesionalca važno je obrazovanje, profesionalno usavršavanje, te njegove osobne vrijednosti i stavovi, sve ovo otvorit će put k istraživanju i reflektiranju odgojne prakse. Tako će odgajatelj istražiti, dokumentirati, razumjeti i mijenjati svoju odgojnu praksu. U zajednici koja uči svi dijelovi ustanove i odgojno-obrazovne prakse povezani su, tako i vođenje ustanove postaje važan segment koji će utjecati na načine učenja djece i svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa. Suvremeno vođenje ustanove u zajednici koja uči postaje novi izazov za ravnatelja kao menedžera i vođu. Svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa moraju unapređivati suradnju s roditeljima, graditi timski pristup, razvijati suradničke odnose i učenje što će dati veliki doprinos u zajednici koja uči, a time i svim njenim članovima.

Ključne riječi: zajednica koja uči, poticajno okruženje, suradnja, djeca, fleksibilnost, komunikacija i djeca rane i predškolske dobi

Vrtić kao zajednica koja uči?

Vrtić zajednica koja uči podrazumijeva kontinuirani razvoj vrtića, mijenjanje i nadograđivanje teorija koje rukovode praksom, te stalno promišljanje i izgradnju kvalitete te prakse. Prema Slunjski, E. (2008) izgrađivanje odgojne prakse izazovan je proces koji se odvija u vrtiću putem promatranja, osvještavanja i povezivanja. Navedeni pristup praksi smatra se vrijednim i pridonosi razvoju kvalitete ustanove, zato što kvaliteta mora biti razvojna i promjenjiva. „Vrtić je živi organizam“ (Slunjski, 2008, str.7). To nam govori da je odgojna praksa živa i sklona promjenama, razvija se i raste. Na stvaranje promjena u odgojnoj praksi utječe odgajatelj i svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa. Odgajatelj prepoznaje i intervenira u prostorno-materijalnim uvjetima, okruženju, nematerijalnim uvjetima (komunikaciji s djecom i ostalim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa, uspostavljanjem suradničkih odnosa, organizacije vremena i ostalo) vrtićima, povezivanjem stručnjaka i otvorenost prema zajednici.

U odgojnoj praksi susrećemo „vidljive“ i „nevidljive dijelove“ odgojne prakse (Slunjski, 2008). Vidljivi dijelovi su oni koje vidimo u svakom trenutku poput (prostornog uređenja, raspoloživih materijala te estetskog okruženja.) Nevidljive dijelove čine vrijednosti, uvjerenja i stavovi. Važno je naše promišljanje o djetetu, je li za nas dijete bespomoćno ili biće puno potencijala. Ako je naše viđenje djece kao bića koja su inteligentna, kompetentna i koja uče čineći, onda ćemo biti promatrači i podržati način kako dijete doživljava svijet oko sebe. Ako smatramo da je dijete nekompetentno i da ne može samo

odabrati načine igre, da ga treba zaštititi, okruženje će biti nepoticajno i usmjereno na kontrolu. U zajednici koja uči zadatak svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa promišljati je o svojoj praksi, te biti svjestan i prepoznati koji su trenuci kada nam odgojna praksa pada, te pronaći načina za njeno unapređenje. To je zadatak svih odgojno-obrazovnih radnika (stručnih suradnika i ravnatelja).

Prostorno-materijalno okruženje u vrtiću zajednici koja uči

„Kvalitetno prostorno-materijalno okruženje nezaobilazna je pretpostavka kvalitete življenja, odgoja i učenja djece u vrtiću“ (Slunjski, 2008, str. 32). Okruženje treba biti bogato, poticajno i raznovrsno, mora omogućiti nesmetano odvijanje aktivnosti djece i davati uvjeta za različite načine istraživanja i različite načine rješavanja problema s kojima se djeca susreću. U takvom će okruženju dijete moći izgraditi znanje i bolje razumjeti svijet koji ga okružuje. U poticajnom i bogato opremljenom prostorno-materijalnom i socijalnom okruženju djeca ulaze u interakcije raznovrsnog učenja i u interakcije s drugom djecom i odraslima, tako okruženje bitno utječe na znanje djece, ali i na njihova iskustva. Djeca svoja znanja i razumijevanja konstruiraju i sukonstruiraju na temelju vlastitog iskustva i aktivnosti. Slunjski (2012) opisuje kako odgojne skupine trebaju biti podijeljene na manje prostorne cjeline, odnosno na centre aktivnosti. Time se navodi djecu da formiraju manje skupine u kojima će proteći kvalitetnija komunikacija i suradnja. Svaki centar treba sadržavati materijale koji su određeni

za pojedinu vrstu aktivnosti djece, dijete će ih samo prepoznati i odabrati. Aktivnost djece se u takvom prostoru odvija kvalitetnije jer su materijali pregledno i svrsishodno ponudeni. Osim što materijali trebaju biti raznovrsni, moraju biti i zanimljivi, kako bi ih mogla koristiti djeca različitih razvojnih mogućnosti (Slunjski, 2008). Okruženje bi trebalo biti stimulirajuće, ugodno i zanimljivo. Prostor u kojemu dijete boravi mora biti opremljen mekanim i udobnim naslonjačima, foteljama kako bi djeca mogla tijekom dana pronaći mjesto za odmor i opuštanje. Koliko je prostorno okruženje bitno za djecu, govori Malaguzzi (1998) i naglašava tri osnovna zahtjeva koja prostor treba zadovoljiti, a to su: kretanje, neovisnost i interakcija. Mogućnost slobodnog kretanja u prostoru djeci pruža zadovoljenje osnovne potrebe. Putem kretanja aktivnost postaje dinamična, zanimljiva i odvija se interaktivno. Interakcija treba biti moguća među djecom, s odgojiteljima, među odgojiteljima i stručnim suradnicima te s roditeljima. Organizacija prostora treba biti takva da potiče komunikaciju, susrete i interakciju. Vrijednosti okruženja odražavaju cjelokupni odgojno-obrazovni proces određenog vrtića. „Okruženje djetetu izravno poručuje što odgojitelj očekuje od njega, kakvu sliku ili teoriju o djetetu, njegovu učenju, odgoju i obrazovanju zastupa i primjenjuje u svakodnevnom radu.“ (Miljak, 2009, str. 22). Odgojitelj ima istaknutu ulogu, zajedno sa stručnim timom provoditi oblikovanje prostora, izabrati materijale i sredstava sukladno znanjima o djeci, pedagoški pripremati i oblikovati okruženje za kvalitetno življenje djece i odraslih. Osim unutarnjeg oblikovanja prostora za učenje važnu ulogu ima vanjsko okruženje za učenje, a to su igrališta i aktivnosti u prirodi. Postoji trend sma-

njivanja vremena koje djeca provode igrajući se na otvorenom prostoru, a to je zabrinjavajuće zbog pozitivnih učinaka igara na otvorenom prostoru, o čemu nam govore (Kemple i sur., 2016). Prema navedenim autorima djetetu treba omogućiti boravak na otvorenom prostoru jer značaj igre na otvorenom pridonosi cjelokupnom razvoju djece (spoznajni, socioemocionalni, tjelesni i psihomotorni, govor komunikacija izražavanje i stvaranje). Vanjsko okruženje objedinjuje djetetovu želju za istraživanjem i kretanjem.

U vlastitoj praksi koristimo vanjski prostor tijekom cijele godine u kojemu djeca istražuju prirodne materijale poput zemlje, pijeska i trave. Omiljene aktivnosti vezane su za sudjelovanje djece u obrađivanju „ekološkog vrta“, u kojemu djeca aktivno sudjeluju u svakoj aktivnosti, te promatraju i istražuju proces rasta biljaka. Dobro osmišljeno unutarnje i vanjsko okruženje stvorit će puno mogućnosti za učenje i razvoj djeteta.

Organizacija vremena u stvaranju predškolskog kurikuluma u vrtiću - organizaciji koja uči

Uspoređujući pristupe u predškolskim ustanovama (suvremeni i tradicionalni), valja naglasiti fleksibilnost vremena kao važan element u suvremenom pristupu djetetu. Djetetu treba pristupiti fleksibilno i individualno prilikom aktivnosti i dnevnog ritma poput obroka, spavanja, preodijevanja i ostalih aktivnosti. Dijete moramo slušati, promatrati i razumjeti, te ponuditi primjerene resurse koji omogućuju izbor. U zajednici koja uči vrijeme moramo uskladiti s potrebama i ritmom djece, a ne „režimom dana“

u kojoj se stvari odvijaju uvijek u isto vrijeme. Zajednice koje uče i žele osigurati uvjete za optimalni razvoja odmaknule su se od tih formi. Stoga će nam djetetova aktivnost biti prva, nećemo je prekidati. Dijete je samo sposobno odlučiti i izraziti svoju potrebu za nastavkom aktivnosti ili će odustati i otići. Autori (Palekčić, 1999, str. 80, Rinaldi, 1998, str. 80) navode: „Nije moguće nekim učenicima precizno isplanirati, kako u sadržajnom, tako ni u vremenskom smislu jer učenje nije pasivan čin primanja informacija, nego aktivan proces u konstruiranju znanja koji se može samo pokrenuti, ali se njime ne može upravljati.“ Upravo time potvrđujem tu važnost djetetova tijeka radnje i vremena koji mu je potreban. U praksi nailazimo na situacije gdje se potrebe odraslih stavljaju ispred djetetovih i postoji neusklađenost potreba i želja. Kao stručnjaci dužni smo djelovati u interesu poštovanja djetetova ritma koji je sastavni dio organizacije vremena provedenog u vrtiću i organizacije koja uči. Organizacija vremena mora biti fleksibilna i u skladu s promicanjem autonomije učenja, stvaranja znanja i stjecanja vještina.

Razvoj suradničkih odnosa

Suradnički odnosi predstavljaju važan preduvjet i uporište stvaranja kvalitetnih uvjeta za razvoj djece i stvaranja kvalitete odgojno-obrazovnog procesa. Odgajatelji zajednički promišljaju, raspravljaju i analiziraju odgojnu praksu što rezultira, odnosno, vodi kreiranju zajedničkih vrijednosnih sustava ustanove, razvoju zajedničke vizije. U vrtiću zajednici koja uči odgajatelji svoj pristup djeci i njihovu učenju temelje na učenju putem činjenja i surađujući s odraslima u bogatom raznovrsnom okruženju. Odga-

jatelj mora istražiti i proučavati aktivnost djece na temelju istraživanja i proučavanja dječjeg interesa prikupljati materijale koji će potaknuti na aktivnost i suradnju te će razvijati samostalnost kod djece. Pružanje podrške djetetu u njegovoj želji na samostalno djelovanje da napravi i istraži dovest će do boljeg samopouzdanja i spremnosti da se upusti u nove situacije. Samostalnost valja razvijati u svakodnevnim situacijama, da se dijete može obući, oprati ruke, koristiti pribor za jelo, pospremati sobu i još puno aktivnosti i radnji koje će odgajatelj prepoznati kod djeteta (Slunjski, 2008). Razvijanje suradnje i suradničkih odnosa kompleksan je proces jer je kvaliteta međusobnih odnosa odgajatelja utkana u sve dimenzije kulture odgojno-obrazovne ustanove. Suradnju je potrebno uspostaviti na svima socijalnim razinama odgojno-obrazovne ustanove, a to je suradnja na relaciji odraslih s djecom, djece međusobno i odraslih međusobno. Suradničkom odnosu pristupa se holistički, kontinuirano, i to u kontekstu razvoja svih ostalih dimenzija. Umjesto kontrole, nadgledanja i restriktivnih ponašanja, općenito, odgajatelj se prema djetetu odnosi kao prema razboritoj osobi, uspostavlja s njim prisan odnos, odnos povjerenja, poštovanja i suradnje. Uloga suradničkih odnosa u odgojno-obrazovnoj ustanovi događa se na temelju istraživanja i učenja djece i odraslih. Ta suradnja ugrađena je u kurikulum i odvija se u ustanovi putem fizičkog i socijalnog okruženja, istraživanjem, odgojem, učenjem djece i odraslih. Odgajatelji podržavaju suradničko učenje djece posebnim strategijama podrške, uređujući okruženje, uspostavljajući ozračje pozitivne socijalne interakcije, ohrabrujući dječje aktivnosti te razmatrajući njihove interese i inicijative i promišljajući o istima. Suradnički

ki, partnerski odnosi postižu se na svim socijalnim razinama odgojno-obrazovne ustanove, tj. na relaciji odraslih s djecom, djece međusobno, ali isto tako i odraslih međusobno. Oni se grade na zajedničkom učenju i istraživanju, promišljanjem i raspravama te oni postaju „kormilo za održavanje smjera procesa učenja“ navodi autor (Senge, 2003, str. 205). Suradnju je potrebno uspostaviti na svim socijalnim razinama odgojno-obrazovne ustanove, a to je suradnja na relaciji odraslih s djecom, djece međusobno i odraslih međusobno.

Veliku ulogu u procesu djetetova izražavanja, stvaranja te razvijanja suradničkih odnosa imaju dobno mješovite grupe kao najbolji izbor življenja i učenja djece. Prednosti koje donose mješovite grupe laka su prilagodba na novo okružje, uspostava povjerenja između djeteta i odgajatelja, a i druge djece, učenje pravila zajedničkog življenja u grupi, uspostava socijalnih odnosa interakcijom s vršnjacima i dobno mladom i starijom djecom, što je dragocjeno u iskustvenom učenju. Mješovite grupe po svom sastavu odgovaraju prirodi obiteljskih situacija.

Mijenjanje vrijednosti i stavova odgajatelja kao jedne od dimenzija stvaranja vrtića zajednice koja uči

Odgajatelj svojim ponašanjem u interakciji s djecom, roditeljima, članovima stručnog tima ljudima iz zajednice gradi ozračje i način življenja djece u ustanovi. Nadalje, da bi se djeci osiguralo pozitivno i ugodno ozračje tijekom dana, odgojitelji trebaju kreirati miran, topao i ugodan prostor s pozitivnim ozračjem i pokazivati pozitivan stav kako prema djeci i roditeljima tako i međusobno u ustanovi. Kao što navode auto-

ri Kessler, (1992), Stoll i Fink, (2000), Bruner (2000), Malaguzzi (1998), uvjerenja, stavovi i vrijednosti oblikuju odgojno-obrazovni proces u ustanovi. Upravo su odgajatelji i odrasli koji stvaraju uvjete u kojima žive i borave djeca (kreiranje prostora, organizacija vremena, tijek aktivnosti).

Odgajateljeva uloga u aktivnostima jest da djecu potiče na razmišljanje i kreativno rješavanje problema što dovodi do razvoja pozitivne slike djece. U ovako osmišljenom vrtiću bitan faktor jest usklađivanje vrijednosti svakog člana koji sudjeluje u njegovu radu. Svaki odgajatelj i stručnjak gradi svoju folk teoriju (Bruner, 2000). Folk teorija odražava se na odgoj i učenje djece u odgojno-obrazovnoj ustanovi. U odgojno-obrazovnoj praksi odgajatelj čija je folk teorija usmjerena na dijete kao biće otvoreno i znatiželjno doprinijet će uključivanjem djeteta u istraživanje, a time će se stvoriti uvjeti za razvoj djetetovih vještina (istraživanje, stvaranje, socijalni odnosi). Cijeli proces učenja povezan s folk teorijom odgajatelja valja kvalitetno dokumentirati. Dokumentiranje služi za procjenu postignuća i kompetencija djece, profesionalno učenje, oblikovanje kurikulumu i za partnerstvo s roditeljima i komunikacija sa širom socijalnom zajednicom. Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015). Uloga dokumentiranja daje nam jasniju sliku o djetetovim interesima, mišljenjima, aktivnostima, mogućnostima i kompetencijama. Dokumentacija omogućuje odgojiteljima bolje razumijevanje djece te procese njihova odgoja i učenja, tj. razinu postignutih kompetencija i mogućnosti. Dokumentacija je važan dio kontinuiranog profesionalnog razvoja tako što nudi priliku za refleksiju - ponovno slušanje,

ponovno promišljanje bilo samostalno ili s drugima i sl. Dokumentacijom, odnosno analizom dokumentacije, odgojitelj uviđa vlastite pogreške u odgojnoj praksi i na taj način odgojitelj je u mogućnosti promijeniti, zato što se ne može mijenjati nešto čega nismo ni svjesni da postoji (Miljak, 2015).

Uloga odgajatelja u vrtiću - zajednica koja uči

Odgojitelj bi trebao organizirati odgojno-obrazovni proces u dječjim vrtićima tako da u njemu djeca imaju mogućnosti prirodno učiti, živjeti i razvijati osjećaj samopoštovanja i poštovanja drugih. Proces učenja djeteta odgajatelj može poticati putem različitih medija (Slunjski, 2008). Pod medijima se podrazumijeva istraživanje materijala koji se nalaze u djetetovoj blizini. Odgajatelj mora osmišljavati materijale koji će podržati i mijenjati proces učenja. Materijali trebaju biti usmjereni na organiziranje takvih uvjeta koji potiču dijete na samoaktivnost, a uloga odgajatelja usmjerena je na promatranje samih aktivnosti (Slunjski, 2011). Odgajatelj u odgojno-obrazovnoj praksi djeluje u skladu s vlastitim sustavom vrijednosti, stavovima i osobnom implicitnom teorijom koju ima o djetetu, djetinjstvu te odgoju i obrazovanju djece što utječe na dječje reakcije i ponašanje te cjelokupno ozračje u skupini (Miljak, 1996). Nevidljivi dio odgojno-obrazovne prakse su vrijednosti i stavovi koje odgajatelj ima o djetetu i procesu njegova učenja. Ukoliko odgajatelj ima sliku o djetetu kao o biću punom potencijala, tada će se stvarati okruženje koje će djetetu omogućavati stvaranje spoznaja o svijetu, prirodan razvoj i učenje djeteta (Slunjski, 2008).

Takav pristup odgajatelja, u čijem se središtu nalaze stvarni interesi i djelovanje djeteta, „pruža mnogo prostora za samoorganizaciju i samoodgovornost djeteta“, tj. njegovu „suorganizaciju i suodgovornost“ (Slunjski, 2012, str. 95). Odgajatelj svakodnevnim propitivanjem i promišljanjem vlastitih postupaka razvija se kao reflektivni praktičar (Slunjski, 2008). Odgajatelj kao reflektivni praktičar podržava djetetov razvoj i njegov prirodan način učenja i istraživanja.

Uloga ravnatelja u vrtiću zajednici koja uči - suvremeno vođenje i upravljanje

Zahtjevi u suvremenom vođenju ustanove bitno su se promijenili jer donedavno se na ulogu ravnatelja gledalo kao na vođu u tradicionalnom smislu (Seme Stojnović, Hitrec, 2014). Uloga vođe bila je povezana s visokim autoritetom iz pozicije moći. Upravljanje i vođenje ustanove usmjereno je na tri stila vođenja: autokratski stil, demokratski stil i Laissez-faire. Autokratski stil obilježava moć ili vlast jedne osobe koja ima neograničenu moć odlučivanja. Odnosi i veze među vodstvom i zaposlenicima su jednosmjerne, što zapravo znači da svi zadaci i nalozi idu od rukovoditelja prema podređenima. Oni koji podupiru ovakav stil vođenja, smatraju da je njegova dobra strana što je rukovoditelj nadmoćan pa tako može utjecati na izvršavanje zadataka i efikasnost zaposlenika (Sikavica, 1998, prema Staničić, 2006). Laissez-faire stil određuje minimalno uplitanje ravnatelja u rad zaposlenika. Dopušteno im je da samostalno odrede ciljeve i sredstva za njihovo postizanje, a uloga voditelja jest pribavljanje potrebnih informacija i sredstava te povezivanje s vanjskim okruženjem (Staničić, 2006). Vodstvo u ovom

slučaju ne smatra svojom brigom ono što se događa u odgojnim skupinama niti surađuje sa zaposlenicima na rješavanju nekih pedagoških problema. U ovom stilu nestaje timski rad i suradničko učenje kao bitna sastavnica kurikuluma ranog odgoja i obrazovanja. Demokratski stil vođenja predstavlja suprotnost autokratskom stilu. Zaposlenici se u ovom stilu smatraju suradnicima. Demokratski vođa donosi odluke u suradnji sa zaposlenicima, a potiče i suradnju među samim zaposlenicima. Staničić (2006) navodi kako su temelj ovakvog stila dobri socijalni odnosi kojima se posvećuje velika pozornost. Takve odnose u ustanovi u velikoj mjeri postavlja sam ravnatelj – ako on iskazuje razumijevanje i povjerenje prema zaposlenicima, pozitivno je orijentiran i ohrabruje ih, takvi odnosi razvit će se i među većinom zaposlenika. Osim dobrih socijalnih odnosa Staničić (2006) ističe i profesionalnost, koja proizlazi iz uvjerenja da su svi zaposlenici ustanove stručnjaci u svom području rada. Iz tog razloga mnogo se važnosti pridaje profesionalnom usavršavanju. Ovakav stil svakako će se pozitivno odraziti na zadovoljstvo odgajatelja u ustanovi, samim time i na rad s djecom te na kvalitetu cjelokupnog procesa u ustanovi. Ovaj stil rukovođenja daje mogućnosti otvorene suradnje svih sudionika odgojnog procesa, autonomija odgajatelja gradi se sukladno osobnosti te usklađenosti s vizijom ustanove.

Cilj ravnatelja kao lidera je osigurati i voditi ka unapređenju te kvaliteti odgojno-obrazovnog rada u organizaciju koja će se uspješno nositi s promjenama u društvenom kontekstu. Autorica Slunjski (2016) naglašava kako je nužno razumjeti vlastite osobne paradigme, odnosno

self-koncept koji će omogućiti razvoj osobnog i profesionalnog identiteta (Tomić, 2011, u Terlević 2020). Stoga je svaki ravnatelj dužan provoditi preispitivanja vlastitog selfa – dakle osobnog samoevaluiranja. Samovrednovanjem se i prema Slunjski (2016) određuje vlastiti identitet. Kako je uloga ravnatelja jedinstvena u ustanovi s puno izazova i spremnosti na promjene, put razvoja mora biti usmjeren na dobro upravljanje vremenom i promjenama koja su dio procesa učenja. Pozitivno vodstvo ravnatelja pridonosi cjelokupnom razvoju zajednice koja uči.

Uloga roditelja u vrtiću zajednici koja uči

U vrtiću zajednici koja uči roditelji su nezaobilazni partneri koji sudjeluju u stvaranje slike o djetetu te razumijevanju djeteta, ravnopravni sudionici odgoja te podrška odgajatelju u prikupljanju znanja o djeci (Slunjski, 2008). U skladu sa suvremenim pedagoškim načelima vrta vrtića otvorena su za roditelje – prve odgojitelje svoje djece, i oni su nezaobilazni partneri u razumijevanju i stvaranju holističkih znanja i razumijevanja o djetetu.

Roditelji zajedno s odgajateljima sudjeluju u zajednici koja uči na načine da prikupljaju neoblikovan materijal, borave u odgojnoj grupi i daju konstruktivne prijedloge za aktivnosti. Navodim primjer pozitivne suradnje s roditeljima prilikom adaptacije djece, tada roditelj ostaje u grupi s djetetom kako bi postupak odvajanja i adaptiranja bio postupan i uz roditeljsku podršku u kojem se daje poruka djetetu da je vrtić poželjno i sigurno mjesto za dijete.

U vrtiću u kojem radim suradnja s roditeljima odvijala se putem ovih oblika: svakodnevni razgovori s roditeljima, tematski i komunikacijski roditeljski sastanci, pedagoške tribine, radionice u sklopu posebno verificiranog programa i putem virtualnih medija. U vrtiću provodimo zajedničke aktivnosti roditelja, odgajatelja i djece: povodom Dana zahvalnosti za plodove zemlje, obilježavanje Međunarodnog dana obitelji, Dana majki, Dan očeva, radionice djece, roditelja i odgojitelja.

Suradnja se odvija u okviru individualnih razgovora za roditelje s odgajateljem i stručnim timom vrtića. Roditelji su uključeni u rad na projektima – zajednički rad roditelja i djece gdje se dublje proučava tema. Stručni tim vrtića izdaje tematske letke za roditelje. U vrtiću provodimo program potpore roditeljstvu, radionica u kojoj se rad s roditeljima odvija na osnaživanju roditeljskih kompetencija radioničkim pristupom te diskusijama i razmjenom iskustava. Program "Vrtić – prijatelj dojenja" provodi se u suradnji s Udrugom za zdravo i sretno djetinjstvo; cilj ovog programa je dobrobit za dijete i njegove primarne potrebe (program je jedinstven u Republici Hrvatskoj).

Otpočetak pandemije uzrokovane virusom COVID-19 Dječji vrtić "Ciciban" otvorio je svoja virtualna vrata za djecu i roditelje korisnike programa. Vrtić se koristi sustavom koji omogućuje profesionalnu, zaštićenu i sigurnu razmjenu informacija s korisnicima, a sve u skladu s važećim propisima GDPR-a (sustav udovoljava svim zakonskim kriterijima, usklađen je sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka te je reguliran ugovornom obvezom).

Zaključak

Rani i predškolski odgoj kao prva stepenica odgojno-obrazovnog sustava posljednjih godina poprima značajnu ulogu u društvu. Samom promjenom slike o djetetu mijenja se odnos prema predškolskim ustanovama. Dolazi se do spoznaje osjetljivosti i ranjivosti perioda ranog djetinjstva. Ta osjetljivost uključuje cjelokupan razvoj djeteta uz adekvatne uvjete odrastanja koji uključuje istraživanje, situacijsko učenje, učenje putem činjenja u didaktički oblikovanom prostoru s puno materijala i izazova za rad. U proces učenja djece uključeni su odgajatelji koji sa svim svojim znanjem, vještinama i stavovima stvaraju uvjete za djetetovo učenje, osiguravaju socijalnu interakciju i potiču dijete na komunikaciju, razgovore s vršnjacima i odraslim osobama. Odgajatelj dokumentira proces učenja putem bilježaka, transkripata, foto i videozapisa, razvojnih mape. Promišlja i propituje svoju odgojnu praksu, te na temelju toga stvara nove vrijednosti u svojoj praksi i na taj način postaje nositelj svoje odgojne prakse u zajednici koja uči.

U zajednici koja uči učenje je cjeloživotni proces koji postaje potreba odgajatelja i svih sudionika odgojnog procesa.

Djetetu rane i predškolske dobi treba biti ugodno ovdje i sada, a zajednica koja uči pomaže mu u odrastanju i savladavanju svih prepreka. Stoga svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa kao i ljudi iz okoline koja nas okružuje moraju promišljati o djetetovoj vrlo osjetljivoj ranoj dobi, te time svim materijalnim i emocionalnim sadržajima pomagati vrtiće zajednice koje uče.

Literatura

1. Dryden, G., Vos, J., (2001). *Revolucija u učenju*. Zagreb: Educa.
2. Jukić, J., (2019). *Novi pristup i istraživanje učenja djece rane i predškolske dobi*. Diplomski rad. Sveučilište J.J. Strossmyranu Osijeku . Dostupno na URL: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:894544>
3. Lee, R.T.L., Lane, S.I., Tang, Ac, Y, Leung, C., Brownw.G., (2020). Kindergarten teachers' perceptions of whole-child development: The roles of leadership practices and professional learning communities., Dostupno na URL: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:894544>
<https://www-scopus-com.ezproxy.nsk.hr/record/display.uri?eid=2-s2.0-85070323411&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&st1=Learning+community+kindergartens&st2=&sid=2223b7b2c376ad306e0aaecfc9632ff2{06.11.2020.}>
4. Katz, D.E., McCllalan., (2005). *Razvoj dječje socijalne kompetencije*
5. Kristen M. K., (2016). Childhood Education. https://scholar.google.hr/scholar?q=kemple+Childhood+Education.&hl=hr&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart {18.11.2020.}
6. Hitrec, S., Seme Stojnović, I. (2014). *Suvremeno vođenje u odgoju i obrazovanju*, Golden marketing - Tehnička knjiga
7. Nacionalni okvirni kurikulum (2015). Zagreb.
8. Nerren, J. (2020). An Educated Nation: Governmental Policy and Early Childhood Education in America, Dostupno na URL: <https://www-scopus-com.ezproxy.nsk.hr/record/display.uri?eid=2-s2.0-85070323411&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&st1=Le>
<arning+community+kindergartens&st2=&sid=2223b7b2c376ad306e0aaecfc9632ff2> {06.11.2020.}
9. Malnar, A., Puncikar, S., Štefanec, A., Vujčić, L., (2012./13.) *Poticajno okruženje izazov za suvremeno istraživanje djece i odraslih*. Dijete, vrtić, obitelj; Zagreb. 70 (str. 4-7).
10. Miljak, A. (2009). *Življenje djece u vrtiću*. Zagreb: Spektar media.
11. Miljković, D., Rijavec, M., (2007). *Organizacijska psihologija*. str. 95-117.
12. Slunjski, E., I sur. (2014). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
13. Silić, A., *Uloga odgajatelja u stvaranju poticajnoga / pripremljenog okruženja za djecu rane i predškolske dobi*. Dostupno na URL: <http://www.dv-montessori-djecjakuca.hr/wp-content/uploads/mr-Andreja-Sili%C4%87-Uloga-odgajatelja-u-stvaranju-poticajnoga.pdf> {05.11.2020.}
14. Slunjski, E. (2011). *Kurikulum ranog odgoja*. Zagreb: Školska knjiga.
15. Slunjski, E. (2012). *Tragovima dječjih stopa*. Zagreb: Profil internacional.
16. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić zajednica koja uči*. Zagreb: Spektar Media.
17. Slunjski, E. (2003). *Devet lica jednog odgajatelja*. Zagreb: Mali profesor.
18. Šagud, M. (2011). *Inicijalno obrazovanje odgajatelja i profesionalni razvoj* Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Odsjek za pedagogiju. Pretraživanje na internetu
06.12.2020. https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=17248
19. Terlavić, M. (2020). *Vođenje ustanove ranog i predškolskog odgoja između poželjnog i stvarnog* Učiteljski fakultet u Rijeci, dostupno na <https://>

zir.nsk.hr/islandora/object/ufri%3A730/datastream/PDF/view {04.12.2020}.

20. Vican, D. (2017). *Profesionalni razvoj ravnatelja dječjih vrtića*, Maleš. D. Zrno : Zagreb. XXVIII. 127-128 (153-154), str.38.

21. Vidić, G., Klarin, T., (2017). *Timski rad - temelj djelovanja ravnatelja*, Maleš. D. Zrno : Zagreb. XXVIII. 127-128 (153-154), str. 21.

22. Vujić, L. (2016). *Razvoj znanstvene pismenosti*. Učiteljski fakultet Rijeka: Centar za istraživanje djetinjstva.

23. Pavleković, A. (2019). *Boravak na zraku u svim vremenskim uvjetima*, Maleš. D. Zrno: Zagreb. XXX. 134-135 (160-161), str. 30.

24. Radoš, H. (2018). *Poticajno prostorno materijalno uređenje u vrtiću*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet, Odsjek za odgojiteljski studij u Petrinji. Diplomski rad Dostupno na: <https://repozitorij.unizg.hr/islandora/object/ufzg%3A747/datastream/PDF/view>. {25.11.2}

25. Škugor, K. (2015). *Vrtić zajednica koja uči*. Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet, Odsjek za odgojiteljski studij u Petrinji. Dostupno na URL: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:909731> {06.11.2020.}

Abstract

Why Call a Kindergarten a Learning Community?

The role of early education and care institutions is focused on the needs of the contemporary family and optimal child development. With their diverse curriculum, satisfying the child's needs and interests, they contribute to the whole child development and wellbeing, which makes them a significant place in the process of growing up and an important factor in the community.

In each kindergarten or learning community, a stimulating environment determines the direction of the child's thinking and movement, illuminating the path of the child's learning. When creating a kindergarten environment, one should start from the nature of the child's learning and natural learning. The environment should be rich and stimulating. The role of the educator, with their choice of activities, material and stimuli is to acknowledge and support the child's interests. The educator encourages children to create and learn, thus enabling them to reach their full potential. For educators as professionals, education and professional development is very important, as well as their personal values and attitudes. All these things open the door to a personal investigation and reflection on the educational practice. Educators are thus able to investigate, document, understand and change their educational practice. In the learning community all parts of the institution and educational practice are interconnected, and so is the management, which has become an important segment that affects the way children and other participant in the education process learn. Contemporary management of the institution in the learning community becomes a new challenge for the director as a manager and a leader. All participants in the education process must improve their collaboration with parents, adopt a team approach, develop cooperative relationship and learning, and thus contribute to the learning community and all its members.

Keywords: *learning community, stimulating environment, collaboration, children, flexibility, communication, early and preschool age children*